

3. Дослідницька робота школярів з біології: Навчально-методичний посібник / За заг. ред. к.б.н. С.М. Панченко, Л.В. Тихенко. – Суми: Університет. книга, 2008. – С. 61-67.
4. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів: Природознавство; Біологія. 5-9 класи. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013. – 64 с.

Заря Л.О.

кандидат педагогічних наук;

Кучерова М.М.

студентка,

Харківська гуманітарно-педагогічна академія

ПРОВЕДЕННЯ УРОКУ МУЗИКИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ З ВИКОРИСТАННЯМ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ

Педагогіка давно шукає шляхи досягнення якщо не абсолютного, то високого і стабільного результату в роботі з класом у школі. Сьогодні використання мультимедійної системи стає невід'ємною складовою вивчення будь-якого предмета.

Нині проводиться велика кількість експериментальних досліджень, які спрямовані на пошук оптимальних умов використання інформаційних технологій у навчальному процесі (С. Андреев, Д. Богданова, О. Крюкова тощо). Найбільший інтерес викликає дослідження теоретичних і практичних основ комп'ютерно-розвиваючого навчання – В. Антипової, Г. Бокаєвої, О. Горбуненко, О. Гребенюка, Н. Сергєєва, Л. Сухорукової тощо. Науковці (Л. Заря, О. Ростовський, М. Фіцула, В. Штепа, В. Янкул тощо) вказують, що спеціальні технічні засоби навчання (мультимедіа) – необхідний чинник засвоєння знань.

Нажаль, у науковій літературі (О. Балабан, Н. Белявіна, Н. Ветлугіна, О. Гуминська, Ю. Поплавська, О. Чайковська, В. Штепа, В. Янкул) розглядаються можливості впровадження мультимедійних програмно-педагогічних систем у навчальний процес тільки з позиції формування музичних знань у старших вікових груп учнів. Ще, на жаль, не достатньо теоретично обґрунтована методика використання мультимедійних технологій на уроках музики, немає відповідних державних програм для середньої загальноосвітньої школи [2]. Розв'язання цих питань потребує дослідження методів проведення уроку музики у початковій школі з використанням мультимедійних технологій та програм.

Ціллю даної статті є показ адаптації уроків музики до використання мультимедіа.

Доба технічного процесу розширила можливості слухання музики. Якщо декілька десятиріч тому уява про музику пов'язувалась лише з концертним залом, то в наш час – час новітніх технологій, учні розширюють свій музичний світогляд за допомогою телевізорів, магнітофонів, програвачів, комп'ютерів,

аудіо і відеозаписів, касет і таке інше. В таких умовах музичне виховання набуває ще більшої значимості.

У порівнянні з традиційним, комп'ютеризоване музичне навчання є прогресивним напрямом у системі сучасної освіти [7]. Разом з тим, реформування та оновлення освітянської практики ґрунтується на взаємозв'язку традиційного та новаторського. Це зумовлює необхідність вивчення «сполучних» зв'язків з метою синтезації набутого традиційного досвіду й інновацій комп'ютеризованого навчання.

Використання комп'ютера (ноутбука, планшета і т.д.) не виключає роботи з наочно-дидактичними посібниками й іншими учбово-допоміжними засобами, у тому числі і дитячими музичними інструментами. Комп'ютерні програми не вичерпують усі форми діяльності, що входять у комплекс музичного навчання та виховання. Зокрема вони не містять таку важливу, особливо на початковому етапі, форму роботи, як спів та інтонування. Така «співоча» програма повинна функціонувати паралельно, тобто традиційне навчання необхідно пов'язувати з новаторським [4].

Мультимедіа – презентація є одним з найбільш поширених засобів унаочнення навчального матеріалу. Використання мультимедіа-презентацій дозволяє вчителю зручно й ефективно візуалізувати статичну й динамічну інформацію, самостійно готувати завдання, підбирати навчальний матеріал, що відповідає змісту конкретної теми будь-якої базової дисципліни [3].

Кожен урок музики з використанням мультимедійних технологій складається з певної кількості кроків – структурних елементів, що містять сукупність зображень, відео фрагментів, тексту, об'єднаних за певною ознакою (наприклад, демонстрація, розучування пісні чи виконання її з супроводом, слухання музичного твору, його аналіз, розповідь про композитора тощо).

З досвіду проведеної роботи, ми вважаємо, що під час використання мультимедіа-презентації у процесі пояснення нової теми варто дотримуватися лінійної послідовності кадрів для показу цікавих унаочнених моментів теми. На екрані можуть також з'являтися визначення, схеми, які діти записують у зошит (за наявності технічних можливостей короткий конспект змісту презентації може бути роздрукований для кожного учня), тоді як вчитель, не витрачаючи час на повторення, встигає розповісти більше.

При проведенні мультимедійного уроку музичного мистецтва логічно-обґрунтовані частини можуть бути дещо видозмінені. Наприклад, під час викладення теми, на відміну від звичного уроку, при використанні мультимедіа на екрані з'являється запис теми і вчитель разом з дітьми читає його.

Бажано, щоби вступ (вступну бесіду) демонструвала мультимедіа-презентація, при чому вчитель веде діалог з учнями та героями презентації. Завдання вступної бесіди – зацікавити дітей, налаштувати на емоційне сприймання того чи іншого твору, навчального матеріалу.

Демонстрація пісні містить в собі прослуховування зразкового варіанту виконання пісні (з супроводом або а capella) перед її розучуванням. При розучування пісні із застосуванням мультимедійних технологій на екрані мають з'являтися слова пісні та графічний запис мелодії. Учні зацікавлені слідкують

за графічним зображенням мелодії. Таким чином, застосовуються різні методики розучування пісні – на слух, з графічного запису.

Слухання музики включає в себе звичайне прослуховування музичного твору. На моніторі – лише автор і назва твору. Вчені-дослідники стверджують, що все інше на цьому етапі відволікає учнів від сприймання самої музики.

Розповідь про музику проводиться у вигляді демонстрації мультимедійної презентації, під час якої головні герої ведуть діалог про музичне мистецтво. Діти обговорюють твір для слухання, пригадують історію його створення, розповідають про композитора.

Для аналізу прослуханого твору учням пропонуються питання від головних героїв. Учні відповідають самостійно, іноді – за допомогою підказок на моніторі. Аналіз прослуханого твору можна доповнювати власними питаннями, завданнями [1]. Тестові завдання містять в собі питання для перевірки знань матеріалу уроку з варіантами відповідей.

Послідовність етапів проведення уроку може змінюватись: блок слухання музики стояти в першій частині уроку, а блок розучування пісні – в другій. Незмінними кроками є: тема уроку, вступ (вступна бесіда), тестові завдання, підсумки уроку [2].

Створення уроків із застосуванням мультимедійних технологій дає максимальний ефект у початковій школі, тому що життєвий досвід дітей ще досить незначний і тому малюнки, портрети, експозиції, які можна демонструвати за допомогою комп'ютерної техніки, створюють на уроках особливу атмосферу та настрої.

Впровадження мультимедійних технологій у практику музичної освіти уможливорює поєднання дидактичних функцій комп'ютера з традиційними засобами навчання, збагачення і наповнення навчального процесу новими формами роботи, варіативне застосування ігрових форм навчання, створення інноваційних методик викладання музики в системі початкової освіти; а також сприяє більш ефективному засвоєнню музичних знань та їх реалізації в музично-творчій діяльності молодших школярів на етапі початкової музичної освіти [6].

Отже, можливості використання мультимедіа на уроках музики багатогранні. Мультимедійна технологія може допомогти вчителю відчутно підвищити якість навчання, досягнення поставленої мети. Мультимедійні засоби дають можливість вчителю-музиканту зробити процеси формування нових знань, умінь і навичок, засвоєння понять, узагальнення й перевірки знань цікавими та продуктивними.

Список використаних джерел:

1. Белявіна Н. Комп'ютерна програма «Чарівна музика» / Белявіна Н., Ветлугіна Н. // Мистецтво та освіта. – 2000. – № 3. – С. 65.
2. Заря Л.О. Заря Л.О. Методика формування інтересу молодших школярів до музики з використанням мультимедійних технологій. – К. – 2013, десерт. на здобут. наук. ступ. канд. пед. наук. – 206 с.
3. Гуминська О. Використання мультимедійних засобів – оновлення методики викладання мистецтв / О. Гуминська // Мистецтво та освіта. – 2009. – № 3. – С. 57.

4. Поплавська Ю. Використання комп'ютерних засобів на уроках музики в початковій школі / Ю. Поплавська // Мистецтво та освіта. – 2007. – № 3. – С. 41-45.
5. Фіцула М. М. Педагогіка / Фіцула М. М. – К.: Академія, 2002. – 528 с.
6. Чайковська О. Комп'ютерний практикум у системі початкової музичної освіти музики / Чайковська О. // Рідна школа. – 2001. – № 1. – С. 46-47.
7. Янкул В. А. Можливості та проблеми використання комп'ютера на сучасному уроці музики / Янкул В. А. // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2005. – № 2. – С. 21-22.

Маковецька А.С.

студентка;

Цуруль О.А.

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри теорії та методики навчання

природничо-географічних дисциплін,

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЇ В УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

Мотивація до навчання – одна із головних умов реалізації навчально-виховного процесу. Вона не тільки сприяє розвитку інтелекту, але і є рушійною силою удосконалення особистості в цілому. Формування в учнів мотивації до навчально-пізнавальної діяльності є однією з головних проблем сучасної школи. Її актуальність обумовлена оновленням змісту навчання, постановою завдань формування у школярів прийомів самостійного набуття знань, розвитку пізнавальних інтересів, життєвих компетенцій та активної життєвої позиції.

Проблема формування мотивації знаходиться на межі навчання й виховання. Це означає, що увага педагогів та психологів повинна бути не тільки спрямована на здійснення учнем навчання але і на те, як і що відбувається у розвитку особистості учня в процесі навчально-пізнавальної діяльності. Проте аналіз шкільної практики свідчить, що сьогодні пересічний учитель і типовий навчальний заклад орієнтовані переважно на підтримання зовнішньої мотивації у вигляді контролю, наказів та вимог. Така практика згубно позначається на внутрішній мотивації, веде до поступового зниження інтересу учнів до навчання. І навчальний предмет «Біологія» не є виключенням.

Актуальність даної проблеми для шкільної практики навчання біології зумовила вибір теми нашого дослідження.

Об'єкт дослідження – навчально-виховний процес з біології в загальноосвітніх навчальних закладах.

Предмет дослідження – методика формування мотивації до вивчення біології в учнів основної школи.

Мета дослідження полягає в дослідженні ефективних форм і видів роботи на уроках біології, орієнтованих на формування в учнів основної школи мотивації до вивчення біології.